

Buffy Williams AS
Cadeirydd y Pwyllgor Plant, Pobl Ifanc ac Addysg
SeneddPlant@senedd.cymru

Eich cyf/Your ref:

Ein cyf / Our ref:

Dyddiad / Date: 4 Mawrth 2026

Annwyl Buffy Williams AS,

Diolch am eich llythyr dyddiedig 9 Chwefror 2026 yn dilyn sesiwn graffu'r Pwyllgor ar 28 Ionawr. Rydym yn croesawu'r cyfle i egluro ymhellach rôl strategol Arolygiaeth Gofal Cymru (AGC) o fewn y system gofal cymdeithasol plant, ac i ailddatgan ein hymrwymiad i wella canlyniadau i blant a phobl ifanc ledled Cymru.

Rydym yn cydnabod ffocws sylweddol y Pwyllgor ar ofal cymdeithasol plant drwy gydol y Chwched Senedd ac yn rhannu eich pryderon ynghylch y pwysau systemig sydd wedi cyfrannu at amrywiadau mewn ansawdd, arferion diogelu, trefniadau llywodraethu, a phrofiadau bywyd plant. Fel arolygiaeth annibynnol Cymru ar gyfer gofal cymdeithasol, rydym yn cymryd o ddifrif ein cyfrifoldeb i nodi risg, tynnu sylw at wersi a ddysgwyd, a defnyddio ein llais i gefnogi gwelliannau cenedlaethol, rhanbarthol a lleol.

Mae'r hyn sy'n dilyn yn mynd i'r afael â phob un o gwestiynau'r Pwyllgor.

1. Rôl strategol AGC ar gyfer gwasanaethau cymdeithasol awdurdodau lleol: Sut y mae AGC yn sicrhau bod ei harolygiadau ei hun a'i harolygiadau ar y cyd o awdurdodau lleol, ei hadolygiadau thematig, a'i gwybodaeth yn gweithio i adeiladu darlun cydlynol o berfformiad systemau ledled Cymru? A oes mecanweithiau effeithiol ar waith i AGC nodi patrymau, uwchgyfeirio pryderon i Lywodraeth Cymru a chefnogi'r gwelliannau ym mhob awdurdod lleol?

Mae AGC yn gweithredu model arolygu a sicrwydd ar sail risg, wedi'i lywio gan ein fframwaith Rheoli Gwybodaeth, Perfformiad a Risg (IPERM). Mae'r Fframwaith hwn yn ein galluogi i syntheseiddio gwybodaeth o arolygiadau, hysbysiadau, cwynion, gweithgarwch

Arolygiaeth Gofal Cymru (AGC)
Swyddfa Merthyr Tudful
Llywodraeth Cymru
Adeiladau'r Llywodraeth
Parc Busnes Rhyd-y-car
Merthyr Tudful
CF48 1UZ
www.arolygiaethgofal.cymru

☎ 0300 7900 126

✉ agc@llyw.cymru

Care Inspectorate Wales (CIW)
Merthyr Tydfil Office
Welsh Government
Government Buildings
Rhydycar Business Park
Merthyr Tydfil
CF48 1UZ
www.careinspectorate.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg, ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

rheoleiddio, a gwybodaeth gan bartneriaid i nodi risgiau, patrymau ac amrywiadau sy'n dod i'r amlwg ledled Cymru.

Mae ein goruchwyliaeth ar lefel system yn cael ei chryfhau drwy:

Arolygiadau ar y cyd ac adolygiadau thematig

- Mae'r **arolygiadau ar y cyd** ag Estyn ac Arolygiaeth Gofal Iechyd Cymru yn fodd i ni archwilio profiadau plant ar draws ffiniau sefydliadol a deall y modd y mae'r system ehangach yn gweithredu, yn hytrach na gwerthuso un asiantaeth gan weithio ar wahân.
- Mae'r **adolygiadau cenedlaethol thematig** yn edrych yn fwriadol ar draws Cymru i ddal "drych o flaen y system"—gan amlygu cryfderau, meysydd pryder, a gwersi a ddysgwyd sy'n berthnasol i bob awdurdod lleol.

Mae'r [Adolygiad Cyflym o Drefniadau Amddiffyn Plant 2022 - 23](#) a'r [Arolygiad ar y Cyd o Drefniadau Amddiffyn Plant 2019 – 2024](#) yn enghreifftiau arwyddocaol diweddar o waith gydag arolygiaethau eraill i ddarparu dull system gyfan o ystyried perfformiad awdurdodau lleol.

Datblygwyd y dulliau hyn yn union am na allai arolygiadau traddodiadol gan un asiantaeth ystyried risgiau ar lefel system yn llawn.

Ar dudalen 38 [Adroddiad Blynyddol y Prif Arolygydd 2024-25](#), nodir meysydd pwysig i'w gwella sy'n deillio o'n gwaith mewn awdurdodau lleol – gan gynnwys yr angen i gymhwyso trothwyon ac amserlenni'n fwy cyson fel sy'n ofynnol gan Weithdrefnau Diogelu Cymru.

Mecanweithiau rhannu gwybodaeth ac uwchgyfeirio

Rydym yn cynnal ymgysylltiad strwythuredig â swyddogion polisi Llywodraeth Cymru, gan gynnwys cyfarfodydd rheolaidd â'r Gyfarwyddiaeth Gwasanaethau Cymdeithasol. Mae'r trafodaethau hyn yn fodd i ni fynegi pryderon yn gynnar—yn enwedig mewn perthynas â diogelu, y gweithlu, trefniadau llywodraethu, a throthwyon ar gyfer ymyrryd.

Pan fydd AGC yn nodi methiannau difrifol, cronrus, parhaus neu systemig o fewn awdurdod lleol, bydd yn gweithredu ei phroses ffurfiol ar gyfer Gwasanaethau y mae'n Rhaid eu Gwella'n Sylweddol. Bydd gwasanaeth a ddynodir fel un y mae'n rhaid ei wella'n sylweddol yn destun Cynhadledd Gwella ar unwaith, a fydd yn cynnwys uwch-arweinwyr a phob partner perthnasol, lle bydd AGC yn nodi'r camau gweithredu blaenoriaeth, y disgwyliadau o ran tystiolaeth, a'r amserlenni ar gyfer newid. Dilynir hyn gan waith monitro manylach, a all gynnwys mwy o weithgarwch arolygu, adolygiadau o dystiolaeth wedi'u targedu, a chyfarfodydd sicrwydd cyson i olrhain cynnydd a sicrhau bod risgiau a chamau gweithredu yn cael eu rheoli'n briodol.

Rydym hefyd yn gweithio'n agos gyda Gofal Cymdeithasol Cymru, gan rannu mewnwelediadau perthnasol a sicrhau cysondeb o ran gwelliant a arweinir gan y sector. Yn ogystal â bod yn rheoleiddiwr y gweithlu, rôl Gofal Cymdeithasol Cymru yw arwain

gwelliannau ym maes gofal cymdeithasol yng Nghymru – gan gynnwys gwelliant mewn awdurdodau lleol. Mae AGC yn aelod o'r Grŵp Gweithredu Strategol ar gyfer Gwella sydd newydd ei sefydlu a fydd yn cael ei gadeirio gan Gofal Cymdeithasol Cymru a'r Swyddfa Genedlaethol Gofal a Chymorth yn Llywodraeth Cymru. Drwy ein cyfraniad at waith y grŵp hwn, byddwn yn parhau i rannu'r gwersi a ddysgwyd o'n harolygiadau, ein gwybodaeth, a'n hymgysylltiad strategol, a chyfrannu at ddysgu system ar lefel genedlaethol.

Er nad yw AGC yn asiantaeth gwella, gallwn nodi problemau, arwain a chefnogi gwelliant. Mae ein dull o arolygu awdurdodau lleol yn adlewyrchu egwyddorion Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014. Mae'r dull yn seiliedig ar bedair egwyddor graidd: llais a rheolaeth, atal ac ymyrryd yn gynnar, llesiant, a gweithio mewn partneriaeth. Rydym yn ceisio cydnabod y cryfderau yn y system a hefyd bod yn glir ynghylch y meysydd i'w gwella.

Fodd bynnag, nid oes gennym y pŵer i fynnu newid o ran arweinyddiaeth, adnoddau na chyfeiriad strategol awdurdodau lleol.

2. Dysgu o arolygiadau: Sut y mae AGC yn sicrhau ei hun – a ni – bod materion mewn adroddiadau arolygu sy'n ymwneud â pherfformiad gwasanaethau cymdeithasol yn cael eu hamlygu'n gyflym i awdurdodau lleol eraill? Nodwn fod arolygiad ar y cyd gan AGC ac Estyn wedi'i gynnal yn dilyn adolygiad Gwynedd. Pa newidiadau, os o gwbl, y bydd AGC yn eu gwneud i'w harolygiadau yn y dyfodol i sicrhau bod methiannau diwylliannol, trefniadau llywodraethu gwan neu achosion o ddiffyg cydymffurfio â phrosesau a chanllawiau diogelu sefydledig bob amser yn cael eu nodi mewn adroddiadau arolygu?

Rydym yn cytuno â phwyslais y Pwyllgor ar ddysgu a lledaenu gwybodaeth. Yn ystod y misoedd diwethaf, rydym wedi cryfhau ein prosesau mewnol fel bod pob adroddiad arolygu yn cael ei rannu'n awtomatig â phob Cyfarwyddwr Gwasanaethau Cymdeithasol ledled Cymru, gan sicrhau ymwybyddiaeth gyflym o themâu trawsbynciol.

Mewn arolygiadau yn y dyfodol, byddwn yn gwneud y canlynol:

- Cryfhau ymhellach y gwaith o graffu ar ddiwylliant, didwylledd yr arweinwyr, a'r trefniadau llywodraethu.
- Adeiladu ar y gwersi o Adolygiad Ymarfer Plant Gwynedd.
- Ymgorffori'r gwaith sy'n deillio o'n rhaglen diwylliannau cadarnhaol, sy'n anelu at gefnogi arolygwyr i ddeall diwylliant sefydliadol, chwilfrydedd proffesiynol a diogelwch seicolegol yn well.
- Gwella'r prosesau myfyrio mewnol fel ein bod yn mireinio ein dulliau'n barhaus ac yn gwella'r amodau i sicrhau bod plant, staff a phartneriaid yn teimlo'n ddiogel wrth rannu pryderon ag arolygwyr.

Rydym yn parhau i fod yn siomedig, yn ystod gwaith yn y gorffennol—gan gynnwys yr arolygiad yn 2018 yng Ngwynedd—nad oedd materion a ddaeth i'r amlwg yn ddiweddarach

drwy'r Adolygiad Ymarfer Plant wedi'u mynegi na'u datgelu i'r arolygwyr. Mae hyn yn atgyfnerthu pwysigrwydd meithrin diwylliannau o onestrwydd, didwylledd a dysgu ar y cyd.

3. Llais y plentyn: Sut y mae AGC yn cryfhau ei dull ei hun o glywed yn uniongyrchol gan blant a phobl ifanc? Sut mae hyn yn profi a yw lleisiau plant yn dylanwadu'n wirioneddol ar ganlyniadau arolygiadau?

Mae AGC yn cydnabod bod yn rhaid i brofiadau a barn plant lywio canlyniadau arolygiadau mewn ffordd ystyrlon. Ar draws y rhaglen arolygu lawn – gwasanaethau awdurdodau lleol, gwasanaethau rheoleiddiedig, gofal plant a chwarae, maethu a mabwysiadu, a gwaith thematig – mae llais y plentyn yn ganolog.

Rydym yn gwneud y canlynol:

- Siarad yn uniongyrchol â phlant yn ystod pob arolygiad o wasanaethau rheoleiddiedig (goafal preswyl a gofal plant a chwarae).
- Ceisio ymgysylltu â phlant yn ystod arolygiadau o awdurdodau lleol. Mae'r arolygwyr bellach yn defnyddio ystod eang o ddulliau ymgysylltu—gan gynnwys sgysysau uniongyrchol (lle mae'r plant yn dymuno ymgysylltu), galwadau ffôn neu negeseuon e-bost dilynol, arolygon, arsylwi ar ryngweithiadau o ddydd i ddydd, a gwybodaeth gan eiriolwyr, gweithwyr cymdeithasol, Swyddogion Adolygu Annibynnol, cwynion a hysbysiadau.
- Gweithio gyda Chomisiynydd Plant Cymru, sy'n eistedd ar ein Bwrdd Cyngori Cenedlaethol.
- Wedi llunio'r adnodd, "[Beth yw Gofal Da](#)," a ddatblygwyd ar y cyd â phlant a phobl ifanc i ddisgrifio'r hyn y maent am ei gael o ofal preswyl, gan arwain at Lywodraeth Cymru yn llunio'r ddogfen "[Canllawiau ar gofrestru cartref gofal i blant yng Nghymru](#)"
- Parhau i archwilio ffyrdd newydd o gynnwys plant yn fwy cyson mewn arolygiadau o awdurdodau lleol, gan gynnwys drwy grwpiau gofalwyr ifanc, fforymau ieuencid, a gweithgareddau ymgysylltu cyn arolygiadau a arweinir gan reolwyr arolygu. Er enghraifft, cyn arolygiad sydd ar fin cael ei gynnal o wasanaethau plant ym Mlaenau Gwent, aethom yn ddiweddar i fforwm gofalwyr ifanc a grŵp sy'n cael ei gynnal gan yr awdurdod lleol i roi cymorth emosiynol i blant sydd wedi profi Profiadau Niweidiol yn ystod Plentynod.

Rydym yn cydnabod bod mwy i'w wneud o hyd, yn enwedig i amrywio'r lleisiau a glywn ac osgoi gorddibyniaeth ar yr un grŵp bach o gynghorwyr ifanc sydd eisoes yn ymwneud ag ymgynghoriadau Llywodraeth Cymru.

Byddwn yn parhau i gryfhau ein dull gweithredu a phrofi i ba raddau y mae barn plant yn llywio ein dyfarniadau mewn gwirionedd.

4. Goruchwyliaeth a bylchau mewn gwybodaeth: Nid oes mecanwaith goruchwyllo penodol i Gymru mewn achosion Amddifadu o Ryddid sy'n ymwneud â phlant, fel yr amlygwyd yn ein sesiwn ac fel y nodwyd yn ein gwaith craffu blaenorol. Pa rôl y mae AGC yn credu y dylai ei chwarae wrth fynd i'r afael â'r bwch hwn, a phwy yn eich

barn chi ddylai fod yn gyfrifol am gynnal goruchwyliaeth o blant sy'n destun Trefniadau Diogelu wrth Amddifadu o Ryddid a'r rhai sy'n byw mewn lleoliadau anghofrestredig?

Gorchmynion Amddifadu o Ryddid (DoL)

Mae'r Pwyllgor yn iawn i dynnu sylw at y ffaith nad oes mecanwaith cenedlaethol yng Nghymru i gasglu data ynghylch Trefniadau Diogelu wrth Amddifadu o Ryddid yn achos plant.

Ar hyn o bryd:

- Nid oes dyletswydd statudol ar awdurdodau lleol i roi gwybod i AGC am blant sy'n destun Trefniadau Diogelu wrth Amddifadu o Ryddid.
- Mae rhywfaint o wybodaeth yn dod i'r amlwg yn anuniongyrchol drwy ein harolygiadau neu drwy'r sector gofal preswyl, ond mae'r broses hon yn anghyflawn.
- Mae nifer yr hysbysiadau a gawn gan ddarparwyr am blant sy'n byw mewn cartrefi gofal sy'n destun Trefniadau Diogelu wrth Amddifadu o Ryddid wedi codi'n sylweddol—o 16 yn 2023/24 i 50 yn 2024/25. Rydym yn credu bod y cynnydd hwn wedi digwydd am ein bod wedi cyhoeddi canllawiau i ddarparwyr ym mis Chwefror 2024.

Yn ein barn ni, gallai mecanwaith casglu data cenedlaethol, o bosibl drwy set ddata 'Pwynt Gwrio' yr awdurdod lleol, fod yn ateb posibl. Byddai hyn yn sicrhau gwelededd i Lywodraeth Cymru, awdurdodau lleol, y Llys Teulu, ac arolygiaethau fel ei gilydd.

Plant mewn lleoliadau anghofrestredig

Mae AGC yn parhau i fonitro gwasanaethau sy'n gweithredu heb gofrestrriad ac yn cymryd camau gorfodi lle y bo'n briodol. Fodd bynnag:

- Nid oes dyletswydd statudol ar awdurdodau lleol i roi gwybod i ni am leoliadau anghofrestredig; mae'r trefniadau presennol yn seiliedig ar gytundeb ac arferion, nid ar gyfraith.
- Er ein bod yn cael gwybodaeth am leoliadau anghofrestredig, nid ydym yn cadw nac yn gofyn am ddata manwl am blant unigol, gan nad yw hyn yn angenrheidiol nac yn briodol ar gyfer ein rôl reoleiddio.
- Mae gan awdurdodau lleol gyfrifoldeb statudol i sicrhau bod y lleoliadau hyn yn ddiogel ac yn rhai dros dro, ac am sicrhau lleoliadau cofrestredig cyn gynted â phosibl.

Byddem yn croesawu trafodaeth system gyfan ynghylch a yw'r dyletswyddau hysbysu presennol yn ddigon da.

5. Pwysau ariannol: Rydym yn ymwybodol o adroddiadau bod rhai darparwyr preifat sy'n darparu llety i blant mewn gofal wedi dyblu costau eu lleoliadau yn ystod y cyfnod o weithredu'r ddeddfwriaeth i gyfyngu ar elw. Pa mor byrderus yw AGC

ynghylch effaith hyn ar gyllidebau awdurdodau lleol ac, yn ei dro, ar ddarpariaeth a sefydlogrwydd gwasanaethau cymdeithasol plant yn y tymor byr i ganolig?

Rydym wedi clywed yn anecdotiaidd bod rhai darparwyr er elw yn cynyddu ffioedd lleoliadau'n sylweddol yn ystod y cyfnod o bontio tuag at ddileu elw o wasanaethau plant. Rydym hefyd wedi clywed am gynnydd tebyg mewn costau ymhlith rhai darparwyr nid-er-elw.

Fodd bynnag:

- Nid ydym wedi derbyn tystiolaeth eang gan awdurdodau lleol bod eu cyllidebau wedi'u hansefydlogi'n benodol oherwydd y diwygiadau "dileu elw".
- Rydym yn ymwybodol bod cyllidebau gwasanaethau cymdeithasol plant ledled Cymru dan bwysau'n rheolaidd, ac mae hyn yn bryder ers amser maith.
- Ein blaenoriaeth bob amser yw sicrhau bod plant yn derbyn lleoliadau diogel a phriodol, a byddwn yn monitro'r effaith ar blant yn agos wrth i'r diwygiadau fynd rhagddynt.

Mae'r cyfnod pontio hyd at 2030 i'w groesawu gan ei fod yn galluogi'r newid hanfodol o wasanaethau er elw i wasanaethau nid-er-elw. Serch hynny, ceir ansicrwydd, gan gynnwys cwestiynau ynghylch cyflenwad digonol a phriodol o leoedd mewn cartrefi gofal i blant yn y dyfodol. Byddwn yn parhau i rannu gwybodaeth â Llywodraeth Cymru wrth i'r farchnad esblygu.

6. Edrych ymlaen at y dyfodol: Beth yw'r neges bwysicaf yr hoffech ei chyfleu i Lywodraeth nesaf Cymru ynglŷn â'r heriau sy'n wynebu Arolygiaeth Gofal Cymru a'i gwaith o geisio sicrhau y darperir gwasanaethau o safon i blant a phobl ifanc?

Bydd gan Lywodraeth nesaf Cymru gyfle hollbwysig i sicrhau y darperir digon o adnoddau i AGC a'i bod yn cael ei grymuso i gyflawni ei swyddogaethau, a bod arolygiaethau a chyrrff gwella ar draws y system yn cydsynio o ran diben, rhannu data ac uchelgais. Dim ond yr adnoddau sydd ar gael sy'n cyfyngu ar ein huchelgais yn AGC.

Mae sicrhau bod gwasanaethau o safon yn cael eu darparu i blant a phobl ifanc yn gofyn am arweinyddiaeth a rennir ar draws awdurdodau lleol, byrddau iechyd, arolygiaethau, rheoleiddwyr a Llywodraeth Cymru. Ni all yr un corff gyflawni hyn ar ei ben ei hun. Bydd dull cydlynol, amlasiantaethol—a gefnogir gan atebolrwydd a data clir—yn hanfodol i gyflawni newid ystyrlon pellach.

7. Gwybodaeth ychwanegol y gofynnwyd amdani gan y Pwyllgor

- 1. Pa mor helaeth y mae arolygwyr AGC yn siarad yn uniongyrchol â phlant a phobl ifanc sy'n byw mewn lleoliadau gofal cymdeithasol, a sut mae hyn wedi newid dros amser?**

Bydd pob un o'n harolygiadau o wasanaethau gofal plant a chwarae ac arolygiadau o gartrefi gofal i blant yn cynnwys siarad â phlant. Yn 2024 – 2025 gwnaethom gynnal 946 o

arolygiadau o wasanaethau gofal plant a chwarae. Ym mhob un o'r rhain, siaradodd yr arolygwyr yn uniongyrchol â phlant. Yn yr un flwyddyn gwnaethom gynnal 201 o arolygiadau o gartrefi gofal i blant – unwaith eto, byddai pob un o'r rhain wedi cynnwys siarad â phlant a gwrando arnynt.

Yn ein harolygiadau o wasanaethau plant awdurdodau lleol, bydd yr arolygwyr yn cael sgrysiâu uniongyrchol â phlant lle bo hynny'n ddiogel ac yn briodol. Bydd y pwyllgor yn ymwybodol ei bod yn bosibl na fydd plant sydd yng nghanol cyfnod trawmatig yn eu bywydau yn dymuno cwrdd â ni, neu y gallai niweidio eu llesiant/adferiad iddynt wneud hynny. Ym mhob arolygiad o wasanaethau plant, byddwn bob amser yn ystyried amgylchiadau plant unigol drwy gofnodion y gwasanaethau cymdeithasol, ac yn ymgysylltu ag aelodau'r teulu a gweithwyr proffesiynol er mwyn cwestiynu a deall profiad y plentyn dan sylw. Yn y modd hwn rydym yn ymdrechu i ddeall i ba raddau y mae llais y plentyn yn cael ei gynrychioli ac i ba raddau y mae'n llywio'r cymorth a gynnigir iddo.

Ar hyn o bryd, nid yw AGC yn cynhyrchu un ffigur ledled Cymru ar gyfer nifer y plant yr ymgysylltwyd â nhw ym mhob arolygiad. Fel y disgrifir uchod, mae ein dulliau ymgysylltu yn amrywio ar draws ein gweithgareddau gwahanol, gyda rhai'n cynnwys niferoedd cymharol fawr o blant, e.e. meithrinfeydd, ac eraill yn canolbwyntio ar ystyriaeth fanwl o brofiadau nifer bach o blant a phobl ifanc, e.e. arolygiadau o wasanaethau plant awdurdodau lleol.

2. Pryd y gwnaeth AGC arolygu gwasanaethau Plant Gwynedd ddiwethaf cyn adroddiad 2025 a chanfyddiadau'r arolygiad hwnnw?

Digwyddodd gweithgarwch arolygu yng Ngwynedd fel a ganlyn yn ystod y cyfnod 2018 – 2025.

- Arolygiad o'r Gwasanaethau Plant – 01-04 Mai 2018 a 14-18 Mai 2018.
- Gweithgareddau â Phwyslais Penodol y Gwasanaethau Plant – 17 Hydref 2019.
- Archwiliad Sicrwydd COVID-19 y Gwasanaethau Plant (hefyd yn cynnwys y Gwasanaethau Oedolion) – 18-22 Ionawr 2021.
- Adolygiad Cyflym o Drefniadau Amddiffyn Plant – 27-29 Mawrth 2023.
- Arolygiad ar y cyd ag Estyn o Wasanaethau Plant – 10-13 Tachwedd 2025.

Math o Weithgarwch a'r Dyddiad	Canfyddiadau
<u>Arolygiad o'r Gwasanaethau Plant</u> Wythnos 1: (x4 diwrnod) 01 Mai 2018 – 04 Mai 2018	Roedd yr arolygiad yn canolbwyntio ar blant sy'n derbyn gofal, pobl ifanc sy'n gadael gofal, diogelu, a rhianta corfforaethol. Roedd y staff yn fedrus ac yn ymroddedig, gyda gwaith amlasiantaeth cryf a gweithdrefnau amddiffyn plant priodol. Fodd bynnag, canfuwyd problemau o ran cynlluniau diogelwch, adolygiadau o ofal, addasrwydd lleoliadau, argaeledd gofalwyr maeth, a mynediad at eiriolaeth. Roedd yr argymhellion allweddol yn cynnwys gwella cymorth cynnar, diweddarau asesuadau, cryfhau prosesau

Wythnos 2: (x5 diwrnod) 14 Mai 2018 - 18 Mai 2018	cynllunio gofal ac adolygiadau o ofal, recriwtio mwy o ofalwyr maeth, a gwella gwiriadau diogelu a chymorth eiriolaeth.
<u>Gwasanaethau Plant</u> Gweithgaredd â Phwyslais Penodol 17 Hydref 2019	Nododd yr arolygiad waith amlasiantaeth cryf ac adborth cadarnhaol ar y cyfan gan staff ar y cymorth a'r hyfforddiant. Roedd y rhan fwyaf o'r atgyfeiriadau'n cael eu trin mewn modd priodol ac roedd yr asesiadau'n drylwyr. Roedd lleisiau plant yn cael eu clywed, er bod angen cysondeb, yn enwedig o ran grwpiau o frodyr a chwiorydd. Roedd cynlluniau diogelu ar waith gan mwyaf, ond roedd diffyg ymatebion amserol neu asesiadau risg mewn rhai achosion. Roedd y trefniadau goruchwyllo yn effeithiol ond o dan bwysau. Nodwyd oedi wrth ddarparu gwasanaethau a chynllunio gofal. Argymhellodd AGC welliannau o ran cadw cofnodion, cynllunio wrth gefn yn ystod absenoldebau staff, a dilyniant amserol o ran y cymorth y cytunwyd arno.
<u>Gwasanaethau Plant</u> (hefyd yn cynnwys Gwasanaethau Oedolion) Archwiliad Sicrwydd COVID-19 18 Ionawr 2021 – 22 Ionawr 2021	Diben yr archwiliad sicrwydd oedd adolygu pa mor dda yr oedd gwasanaethau cymdeithasol yr awdurdod lleol yn parhau i helpu a chefnogi oedolion a phlant, gan ganolbwyntio ar ddiogelwch a llesiant yn ystod y pandemig Plant: cyswllt wedi'i gynnal, atgyfeiriadau amserol, modelau arloesol. Meysydd i'w Gwella: cofnodi, goruchwyllo, eglurder mewn asesiadau, rhestrau aros, taliadau uniongyrchol, sicrhau bod cynlluniau gofal yn unigol eu gogwydd.
Tachwedd 2022– Adolygiad Cyflym Cenedlaethol o Drefniadau Amddiffyn Plant wedi'i Gomisiynu	Adolygiad cyflym amlasiantaeth o'r broses o wneud penderfyniadau ynghylch amddiffyn plant ledled Cymru, gan gynnwys Gwynedd.
<u>Gwasanaethau Plant</u> Adolygiad Cyflym o Drefniadau Amddiffyn Plant	Roedd yr adborth ffurfiol ar ôl y gweithgarwch arolygu yn cynnwys y canlynol. • Arweinyddiaeth gref a gweledigaeth glir yng ngwasanaethau plant Gwynedd. • Gwaith amlasiantaeth effeithiol, er bod rhywfaint o oedi wedi'i nodi wrth rannu gwybodaeth.

27 Mawrth 2023 – 29 Mawrth 2023	• Penderfyniadau sy'n seiliedig ar dystiolaeth ynghylch trefniadau'r gofrestr amddiffyn plant ond gellid gwella'r broses o gofnodi cynnydd a risg yn y dyfodol. • Mae heriau o ran staffio yn effeithio ar ansawdd arferion a chydymffurfiaeth â gweithdrefnau diogelu. • Dealltwriaeth anghyson o drothwyon ymhlith yr asiantaethau partner; argymhellir hyfforddiant ar y cyd. • Caiff lleisiau plant eu hystyried, ond dylid datblygu cyfleoedd ar gyfer cyfranogiad cryfach. • Gallai pryderon ynghylch graddfeydd cyflog effeithio ar brosesau recriwtio a chadw staff. • Roedd absenoldeb yr heddlu o gynadleddau adolygu yn cael ei ystyried yn gyfle a gollwyd. • Mae cysondeb ac ymrwymiad y cadeiryddion yn gryfder amlwg.
Cyhoeddi'r Adolygiad Amddiffyn Plant Terfynol 28 Medi 2023	Tynnwyd sylw at Wynedd am Amddiffyn Plant yn Effeithiol a'i Modelau Risg. Cryfderau: cysondeb, canllawiau clir, offer gweledol. Meysydd i'w gwella: ymgysylltu amlasiantaeth, cyfathrebu, hyfforddiant, capasiti'r gweithlu, llais y plentyn. Argymhellion: mabwysiadu modelau clir, gwella hyfforddiant amlasiantaeth, cryfhau prosesau cyfathrebu, sicrhau bod lleisiau plant yn ganolog.
<u>Gwasanaethau Plant</u> Arolygiad ar y cyd ag Estyn 10 Tachwedd - 13 Tachwedd 2025	Cynhaliodd AGC arolygiad ar y cyd ag Estyn yn adran Gwasanaethau Plant a Theuluoedd ac Addysg awdurdod lleol Gwynedd. Diben yr arolygiad ar y cyd oedd adolygu perfformiad yr awdurdod lleol wrth gyflawni ei ddyletswyddau a'i swyddogaethau gwasanaethau cymdeithasol yn unol â'r ddeddfwriaeth. Ceisiodd AGC ac Estyn ateb y prif gwestiwn canlynol yn unol ag egwyddorion Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014: I ba raddau y caiff plant eu hamddiffyn rhag unigolion a allai beri risg iddynt a phan fydd pryderon yn codi am y rhai sy'n gofalu amdanynt neu'n gweithio gyda nhw, boed hynny mewn rôl am dâl neu rôl wirfoddol? <u>Cryfderau:</u> • Ymrwymiad strategol clir i ddiogelu, fel y'i dangosir gan uwch-arweinwyr ac aelodau etholedig, ynghyd â threfniadau llywodraethu cryf sy'n cynnwys goruchwyliaeth annibynnol gan y Bwrdd Adfer. • Mae cyfranogiad plant yn cael ei hyrwyddo'n dda trwy fentrau megis Llais Ni a fforymau ieuenctid ar draws lefelau ysgolion, ardaloedd a siroedd.

- Cydberthnasau amlasiantaeth effeithiol, ynghyd â chydweithrediad cryf ar y cyfan rhwng yr heddlu, y gwasanaethau iechyd (Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr) a phartneriaid yn y trydydd sector, gan gynnwys rhannu gwybodaeth briodol mewn llawer o achosion.
- Enghreifftiau o arferion sy'n cydymffurfio â Gweithdrefnau Diogelu Cymru, gan ddangos cydymffurfiaeth â safonau cenedlaethol.
- Mae gan yr ysgolion seilweithiau diogelu cryf, ynghyd â pholisïau, arweinwyr dynodedig, a fforymau llesiant disgyblion.
- Mae hyfforddiant diogelu dulliau cymysg ar gael ac yn cael ei fonitro i sicrhau cydymffurfiaeth.
- Mae'r gweithwyr cymdeithasol yn cael cymorth rheoli da, goruchwyliaeth strwythuredig ac arweiniad ar gyfer achosion cymhleth.
- Mae'r swyddogaethau craffu yn darparu tryloywder ac atebolrwydd, ac mae'r pwyllgorau a'r paneli'n adolygu'r trefniadau diogelu.

Meysydd i'w gwella:

- **Diffyg cydnabyddiaeth amserol** i unigolion/gweithwyr proffesiynol sy'n rhoi gwybod am bryderon diogelu (nid yw bob amser o fewn 7 diwrnod gwaith).
- Mae angen cryfhau **ymgysylltiad gweithwyr cymdeithasol â phlant sydd mewn perygl**, yn enwedig lle mae'r pryderon yn ymwneud ag unigolion mewn swyddi cyfrifol.
- **Mae angen cryfhau'r systemau Sicrhau Ansawdd** i alluogi arweinwyr i fonitro data yn fwy effeithiol a gwella arferion rheng flaen.
- **Cydweithio gwan rhwng y gwasanaethau plant a'r prosesau comisiynu**, gan gyfyngu ar gynllunio effeithiol ar gyfer diogelwch a llesiant plant.
- Mae angen **hyfforddiant arbenigol mwy hygyrch**, yn enwedig ar achosion o feithrin perthynas amhriodol a risgiau sy'n dod i'r amlwg.
- **Dealltwriaeth anghyson ar draws adrannau** ynghylch rôl y Tîm Diogelu Addysg a Llesiant.
- **Mae angen gwella'r trafodaethau ynghylch strategaethau amlasiantaeth**, yn enwedig o ran cysondeb ac ansawdd.
- **Mae angen cryfhau cydlyniant ym maes diogelu corfforaethol**, gyda pholisïau a gweithdrefnau cliriach ynghyd â strategaethau ar draws y Cynghorau, gan gynnwys dull cyffredin o ymgorffori llais y plentyn.

Rydym yn gwerthfawrogi'r cyfle i roi tystiolaeth i ddangos ein hymrwymiad i wella canlyniadau i blant a phobl ifanc yng Nghymru. Edrychwn ymlaen at ymgysylltu yn y dyfodol mewn perthynas â'n hadroddiad blynyddol 2025/26.

Yn gywir

Gillian Baranski

Prif Arolygydd

Arolygiaeth Gofal Cymru